

DEBRECZENI UJSÁG

SZERKESZTŐSÉG-KIADÓHIVATAL
FERENCZ JÓZSEF-ÚT 56. SZÁM.
TEL.: 21-90. ÉJJEL 10-TÓL 23-48.

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETESI ÁRAK:
EGÉSZ ÉVRE 30 PENGÓ, FEL
ÉVRE 15 PENGÓ, HAVONTA 2.50 P

(TRIANON 21.) 1940. SZEPTEMBER 4. SZERDA

KER. POLITIKAI NAPILAP

XLIV. ÉVFOLYAM, 200. SZÁM

A Debreczeni Ujság-Hajdúföld munkatársainak helyszíni képes riportja Nagyvárad történelmi nagy napjáról

Erdély határtalan lelkesedéssel várja a honvéd csapatokat

Kedden folytatta a vegyesbizottság az átadásra vonatkozó megbeszéléseket -- A nagyváradai román diákok tüntettek Németország ellen -- Dragalina román tábornokot felmentették állásától -- Óriási arányú légitámadás Anglia ellen -- Kolozsvár visszakapja egyetemét

Gróf Csáky István expozét mondott a külügyi bizottságban

A biharkeresztesi vámpépület szélesoszlopos tornácán kedden délután 10 órakor, újból összeült a magyar-román vegyesbizottság, hogy tovább tárgyalja az átadandó területek lakosságának személyi és vagyonbiztonsága hatékony megóvása érdekében szükséges intézkedéseket. Megbeszéli a bécsi döntés értelmében magyar állampolgárrá váló személyeknek a román hadsereg kötelékéből haladéktalan elbocsátását, továbbá az átadandó vasútanyag és sok más probléma megoldását.

A nagyváradai kirakatokban tegnap délután még megjelent Magyarország Kormányzójának fényképe. A román rendőrség teljesen elhagyta a várost és mindenütt a magyar nemzetőrség fehér karszalagos, polgáriruhás tagjai látták el a rendőri szolgálatot. Egylőre fegyver nélkül mert a fegyverviselést nem engedték meg a románok; a közlekedést is még román katonaság irányítja.

Elsőnek az orsolyarendi apácák zárdájának ormára tűzték ki a magyar lobogót. A premontreiek templomában és a Szent József-telepi kultúrházban már vasárnap énekeltek a magyar Himnuszt...

Vonul a román hadsereg

...Közben hömpölyögve vonul ki a román hadsereg áradata. A közönség némán nézi, hogyan halad el a város főútjain a gyalogság, a gépkocsioszlopok és az ökörvontatta tüzérség. Nagy a tolongás, mert Nagyváradon keresztül vonják ki Szatmár és Máramaros megyék területeiről is a román csapattesteket s éppen ezért kérték a románok, hogy ne az első napon, hanem csak pénteken kelljen átadni a várost. A vérostól nyugatra levő erődítményekben még látni román katonákat, de itt is nagy a sürgés-forgás. Szállítják a felhaimozott rengeteg löszert. Ezek az erődítmények ötször-hatszor nagyobbak, mint amilyeneket a csehiek építettek annak idején a Felvidéken.

A román hatóságok — az MTI jelentése szerint — egyébként előzeny magatartást tanúsítanak a magyarok iránt. A politikai foglyokat — több mint harminc magyart — már szabadonbocsátottak.

A lelkes váradiaiak már megalakították a bevonulási ünnepséget elő-

készítő bizottságot. A honvédséget pénteken Schriffert Béla püspöki helynök, Sulyok István református püspök, Matérnyi Imre evangélikus főesperes, Thury Kálmán, Markovics Manó, Soós István és Szabó István munkás üdvözli majd.

Eljenző magyarok a nagyváradai német főkonzultus előtt

Mialatt a magyar-román vegyesbizottság vasárnap a városházán tanácskozott, a nagyváradai magyarok a német konzulátus elé vonultak és lelkesen tüntettek Hitler és a Duce mellett. A magyar Himnusz éneklése közben Schuster német főkonzul megjelent az erkélyen és felemelt karral tisztelegve hallgatta végig a

Tegnap megkezdtek a románok az általuk felállított szobroknak le szerelését is. A színház előtt már üres talapat áll: Mária királyné álló bronzalakját a románok magukkal vitték. Ferdinánd király lovaszobrát most bontják szét.

patoknak elegendő szerelvény álljon rendelkezésére. Budisteanu román kultuszminiszter tegnap megérkezett Kolozsvárra, hogy több román kultúrintézményt és a színházat feloszlassa.

Az esti órákban Maniu is megjelent Kolozsváron: A rendőrfőnök intézkedése értelmében a vendéglők éttermei, kocsmák és kávéházak további intézkedésig déli 12-ig és este 7-9-ig tarthatnak csak nyílv.

magyar nemzet imáját... Az utolsó akkordok elhangzása után a román katonaság itt is riasztó sortűzet adott le.

A kolozsvári pályaudvart katonaság és rendőrség szállta meg. A román államvasutak igazgatósága 69 menetrendszerű vonat közlekedését szüntette meg, hogy a kivonuló csu-

Kolozsváron is felállították már a magyar polgárőrséget és a Székelyföldön megszervezték a székely gárdát. A székely falvak legtöbbször templomtornyain már magyar zász-

Fent: A magyar tisztküldöttség csoportképe. Alatta: A lelkesedő magyarok tizezrei a városháza előtt

ló leng és a székelyek nemzetiszínű szalagot varrtak ruháikra.

Brassóban több gyárüzem leállt; a magyar munkásoknak részben felmondtak és ezek nagyrésze már hazais utazott a Magyarországhoz visszakerülő területekre.

Mit írt két év előtt Temesvár román polgármestere?

Román politikai körökben sokat emlegetik Grofsoareanu Kornélnak, Temesvár volt román polgármestereinek 1938 végén a Revista Intitutului Social Banat-Crisana című hársági folyóiratban „Prinz Eugen der edle Ritter” jellegével megjelent cikkét, ami akkor íródott, mikor Magyarország Kormányzójának jelenlétében Kielben vízreocsajtották a Prinz Eugen csatahajót. A német páncélos keresztanyja — mint ismeretes — a Főméltóságú Asszony volt...

Grofsoareanu cikkében emlékeztette olvasóit arra, hogy Savoyai Jenő győzelme a törökök felett teték lehetővé a bánáti német telepítésekét, majd Magyarország Kormányzójának németországi látogatásából arra a következtetésre jutott a cikkíró, hogy a magyar-német barátság további elmélyülése várható s jó volna, ha a román politikát vezető levonnák az adott helyzet következményeit „mert Romániának tulajdonképpen sorsközösséget kellene éreznie Magyarországgal”.

Grofsoareanu a müncheni döntésből a következő tanulságot vonta le:

1. A népszövetség megszűnt abban a pillanatban, amint megengedte, hogy egyik tagállamát feldarabolják:

2. a nagy demokráciák nyilvánosan beismerték gyengeségüket és tehetetlenségüket a tekintélyállamokkal szemben;

3. a nagy demokráciák bebizonyították a világ előtt, hogy abban a pillanatban, midőn érdekeik veszélyben forognak, hábozás és kímélet nélkül hajlandók feláldozni a velük szövetséges kisállamokat.

— Mindezt Romániának jól meg kell jegyeznie, — írta — s külpolitikáját úgy kell irányítani, hogy meglepetések ne érhessek...

Grofsoareanu Csehszlovákiát Lúcszató tanulmányát ezzel fejezte be:

— Hodie mihi, eras tibi!

Gigurtu intelme a románokhoz

Gigurtu román miniszterelnök rádiószózatot intézett a románokhoz. A következőket mondotta: — A tengelyhatalmak szavatolták a román nép szabadságát; lehetetlen, hogy kockára tegyük az állam létét olyan cselekményekkel, amelyek előidéznek az összeomlást...

A kormányelnök ezután nyugalomra és munkára intette a románokat, hogy az országot újjáépíthessék.

A bukaresti lapok ma újabb térképeket közölnek, de már nem a néprajzi adatok feltüntetésével, hanem azoknak a körzeteknek a kirajzolásával, amelyeket Romániának meghatározott időn belül ki kell ürítenie.

Az MTI jelentése szerint riasztó hírek terjesztése miatt a tegnapi nap folyamán 231 személynek kényszerlakhelyet jelölt ki a román belügyminisztérium.

A román minisztertanács tegnap tárgyalta az Erdély kiürítésével kapcsolatos közigazgatási intézkedéseket.

Az angol rádió kétszínű hirszolgálat

Budapesti Értesítő: A magyar politikai világ és a közélet felháborodással fordul az angol hirszolgálat, de különösen az angol rádió felé. Míg magyar adásában legmelegebb hangon fejezi ki szerencsekívánatait az elért eredményekhez, addig angolul, románul és több más nyelven támadja Magyarországot és védi Romániát. Elben még semmi

meglepő nem volna — mindjárt budapesti politikai körökben —, de az angol rádió nem tanult abból, hogy több hazugságán rajtakapták és most is hazudik. Csak néhány jellemző esetet kell idéznünk. „Két német gépesített hadosztály érkezett a román-magyar határra” (!) Romániában zavargások és németellenes tüntetések vannak. A román hazafiak százával hurcolják gyűjtőtáborba. Az angol rádió jelentése szerint a magyarok „elfoglalták” Nagyváradot. Ma egy angol lap szerint a románok visszafoglalták Nagyváradot és szuronyokkal verték ki a magyar „V. hadosztályt”. Ezenkívül az angolok német és magyar fenyegetésekről terjesztenek rémhíreket, amelyek szerint felosztják Romániát.

Budapesti politikai körök szerint érthető, hogy az angolok fel vannak háborodva a délkelet-európai újirrendezés miatt. Világos ugyanis,

A tüntetők összetörték a bukaresti rádió berendezését

Bukarest, szeptember 4. (MTI) A román miniszterelnökség hivatalos közleménye szerint szeptember 3-án különböző helyeken különböző méretű rendezvények történtek. Egy fiatal emberekből álló katonaruhába öltözött csoport, amely az esti órákban behatolt a Bukarest mellett levő rádióállomás épületébe, ott kisebb károkat okozott. A fiatal emberek a berendezést törtek össze. Ugyanakkor a távbeszélő központ bukaresti palotájába, amely a város főutcáján fekszik, ugyancsak rendező csoport ha-

Kolozsvár visszakapja egyetemét

Budapest, szeptember 3. A trianoni békeszerződés után Szegedre helyezték kolozsvári egyetemmel kapcsolatban különféle kombinációk jutottak napvilágra. Kolozsvár visszatéréseivel ugyanis helyénvaló gondolat az egyetem visszahelyezése is. Ennek módjait dolgozza most ki Hóman Bálint kultuszminiszter államtitkárával, Fáy Istvánnal kar-

Hogyan utazhatunk a felszabadult Erdélybe?

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A m. kir. honvédezerkar főnöke a felszabadult Erdélybe való beutazások engedélyezését illetően az alábbiakat rendelte el:

1. A felszabaduló területre akár szolgálattal, akár magánúton beutazni kizárólagosan csak a m. kir. honvédezerkar főnökének engedélyével lehet.

2. A m. kir. honvédezerkar főnöke által meghatározott záróvonal esakis a kijelölt és később közzhírré teendő pontokon léphető át.

3. A szolgálati ügyben beutazó egyének utazási okmányokat az illetékes minisztériumnak küldik meg a vezérkar főnökének engedélyezése végett.

4. Magánúton leendő utazásokra vonatkozólag úgy a katonai, mint a polgári személyeket illetően a m. kir. honvédezerkar főnöke a felszabadulás napjával kezdődő 30 napos utazást tilalmal rendelt el.

Ez idő alatt a m. kir. honvédezerkar főnöke beutazást csak legközelebbi hoz-

Csáky István expozéja a külügyi bizottságban

Budapest, szeptember 3. Csáky István gróf külügyminiszter ma dél után hosszabb beszámolót mondott a Ház külügyi bizottsága előtt, holnap pedig a felsőház külügyi bizottságában számol be a külpolitikai kérdésekről. Ismertetni fogja a július 10-i müncheni megbeszéléseket, majd a magyar külpolitikai tevékenységet a Romániával szemben fennállott területi kérdésekkel kapcsolatban, a turnuseverini tárgyalásokat és sikertelenségük okait. Végül beszámol a bécsi döntés létrejöttéről, körülményeiről és határozatairól. A beszámoló részleteit holnap a felsőház külügyi bizottságának ülése után hozzák nyilvánosságra.

Budapest, szeptember 3. (MTI) A Ház külügyi bizottsága kedden délután 5 órakor ült össze Imrédy Béla elnöklésével, hogy meghallgassa az 1940. augusztus 30-i lécsi döntöbi-

Telefon: 25-09. **APOLLO** filmszínház Telefon: 25-09.

Világtörténelmi események lélekemelő film-élménye:

A francia összeomlás

A dünkircheni pokol! Zuhán bombázók irtózatos támadásai! Menekülő el-lenség a Csatornán! A Weygand-vonal áttörése! A Duce impériuma hadhalál! Páncélosok gázslal csatája a tengeren! Páris német kézen! A Mag-nót-vonal áttörése! A második Compiègne!

Ma, szerdán, szeptember hó 4-én utoljára kerül bemutatásra

A rendkívül hosszú műsor miatt az előadások kezdete d. u. fél 5, 7, fél 10 ó

hogy a német és olasz döntőbírói ítélettel eltűnt az a remény, hogy Európa e részében háborút szítsanak Németország, vagy a vele szomszédos délkelet-európai államok ellen. Budapesten mindennek nem tulajdonítanak különösebb jelentőséget s az egész sajtó, valamint a rádió-híradó Anglia elkeseredésének tulajdonítják, hogy e térből idegen hatalomnak ki kellett szorulnia. (MTI)

tolt be és ott is kisebb jelentőségű károkat okozott a telefonberendezésben. Ezzel egyidejűleg egy fiatal ember a Bukaresti közpénzfőnökök Galea Viktória utvonalon levő királyi palota előtt megállt és tüntetőleg több pisztolylövést adott le a levegőbe. A tüntetésben résztvevőket letartóztatták, úgyszintén azt a fiatalembert is, aki a királyi palota előtt tüntetett. Teljesen azonos jellegű rendezvények történtek Brassóban és Konstanzban is. Ezek szerzőit szintén letartóztatták.

öltve. A kultuszminiszter előrebocsátotta, hogy olyan megoldást dolgoz ki a megnyitandó Magyarországi egyetemének sorsát illetően, mely az anyagi érdekek szemmel tartásával ki fogja elégíteni a kulturális szükségleteket is. Hogy Kolozsvárnak ismét egyeteme lesz, az tény, sőt nem lehetetlen, hogy már ősszel meg is nyílik.

zárólag igazolt halálhíradás esetében, vagy pedig nemzetgazdasági szempontból feltétlenül szükséges esetekben engedélyez.

Az engedély iránti kérelmeket egy darab fénykép csatolása mellett a lakóhely szerint illetékes 1. fokú rendőrhatalósághoz kell benyújtani. Máv arcképes igazolvánnyal rendelkezőknek fényképet csatolniuk nem kell. A m. kir. honvédezerkar főnökének engedélyét a rendőrhatalóság eszközli ki.

Külföldi egyének beutazási kérelmeiket a „Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóság” mellett működő „honvéd idegenellenőrző” kirendeltségnek, Budanest, Fővámudvara adják be.

3. Az utazási tilalom feloldását illetően a m. kir. honvédezerkar főnöke annakidején a 30 nap eltelte előtt külön rendelkezést fog intézkedni.

Tájékoztatásul közöljük, hogy a felszabaduló területre leendő be- és kiutazások a tilalom megszűnése után is igazolványhoz lesznek kötve.

tó külügyminiszter, részben pedig a miniszterelnök kimerítően válaszolt. Az ülés este egy negyed 9-került véget.

Rendkívül nagy érdeklődés elő-meg a képviselőház holnapi ülését, melynek napirendjét ma délelőtt be-szélte meg gróf Teleki Pál miniszterelnök Tasnádi Nagy András-sal, a képviselőház elnökével és báró Vay Lászlóval, a Magyar Élet Párt elnökével.

Gróf Teleki Pál miniszterelnök a képviselőház holnapi ülésén, esütörtökön délelőtt pedig a felsőház plénuma előtt számol be az erdélyi részeknek a Szentkoronához való visszatéréséről.

A Magyar Élet Pártja a miniszterelnök nagy elfoglaltságára való tekintettel e héten nem tartja meg értekezletét, hanem a jövő héten ünnepli gróf Teleki Pál miniszterelnököt és gróf Csáky István külügyminisztert.

A nagyvárad diájsága tüntetése Németország ellen

Nagyvárad, szeptember 3. (MTI) Vasárnap délelőtt Nagyváradon a románok, főleg diákok, a német konzulátus előtt tüntettek Németország ellen. A diákok előzőleg Ferdinánd király szobra elő vonultak s ott szónoklatokat mondtak. A tüntetők egyrésze behatolt a bérházba, felment a 3. emeletre, ott letépték a német konzulátus tábláját és a konzul névtábláját. Vadul ordítottak és verték a konzulátus airtáját. A német konzul, amikor látta, hogy a tüntetők behatolnak a házba, telefonált a rendőrségre, amely azután megtisztította a házat a tüntetőktől.

Bukarest, szeptember 3. (Reuter.) Dragalina tábornok, a turnuseverini tárgyalások szakértőjét felmentették állásától, 3 más tábornok pedig lemondott. Egyik lemondott tábornok kijelentette, hogy De Gaulle francia tábornok hadseregébe lép be.

Ismét hazudott a londoni rádió

Róma, szeptember 3. (Stefani.) A londoni rádió hétfőn este az angol légügyi minisztérium közleménye alapján azt jelentette, hogy az angol légierő, a hétfőre virradó éjjel olasz terület ellen végrehajtott újabb támadása során hadianyag-gyáronkon, füzemanyag raktárakon és villamosági központokon kívül eltalálta a torinói Fiat-műveket és a Marelli-féle ipartelepeket a Milánó közelében fekvő Sestangionban. A londoni rádió ismét hazudott, mert az angol gépek hétfőn éjjel mindössze négy bombát dobtak le egy Walse mellett fekvő ártatlan falura és néhány bombát Sidersben nyílt földekre, ahol semmiféle katonai célpont nem volt. (MTI)

Vígyszínház mozgó

A legkedvesebb német filmszínész, JENNY JUGO öltetes, vidám, szórakoztató új filmje:

Reménytelen eset

Erdekes szerelmi történet. Férfi főszereplő: Karl Ludwig Diehl. Bemutató ma!

Nagyvárad örömmámoros vasárnapja az ottani magyar sajtó tükrében

A Debreczeni Ujság-Hajduföld munkatársának helyszíni képes riportja

Közvetlenül a bécsi döntés után — mint tudjuk — Nagyváradnak jutott az a kiváltságos szerep, hogy a felszabadult magyar városok közül legelőször ő fogadhasson magyar vendégeket, ő fogadhassa az átadás mozzanatait megtárgyaló magyar bizottságot. Mikor ennek híre a városban elterjedt, leírhatatlan lelkesedés vetett erőt a lelkeken. A helybeli magyar lapok oldalakon át foglalkoznak ennek a napnak leírásával, gondosan ügyelve arra, hogy egyetlen percét se tévesszék szem elől, mert számukra ennek a vasárnapnak minden pillanata kimondhatatlanul értékes emlék marad mindörökre. Mi talán el sem tudjuk képzelni, mely érzékeny szálat pendített meg lelkükben az a

tudat, hogy huszonkét év után először fog feltűnni szemük előtt a magyar honvéd varázsos alakja, először mondhatnak szívük mélyéről fakadt magyar szavakat, először önthetik ki lelküket a Himnusz magasztos hangjain át.

A Debreczeni Ujság munkatársának elsőként sikerült az újjongó városba eljutni és onnan néhány magyar napilapot magával hoznia, melyek már felszabadult szellemben, bátor hangon adnak hírt az ottani magyarok nagy örömnepéről.

De beszéljenek helyettük maguk a nagyváradiak, beszéljenek írásaik, melyeknek minden során érezhetjük még az eseményeknek könny

fakasztó, lelkes, meghatott hangulatait.

Valamennyi lap kiemeli, hogy a város képe oly hirtelen, egyik nappól a másikra szembetűnő belső változáson ment át, midőn a lelkek régióta elfojtott bánata, keserősége örömkönyvekben kezdett feloldódni. A „Napló” vezérekke többek között ezeket írja:

„Mindenki érezte, hogy ez nem a szokásos vasárnap lesz, hanem az

Urísten által adományozott különös örömnep, amelynek bekövetkezéséért annyi sóhaj és ima szállott fel már a magasba. A római katolikus püspöki székesegyházban, a premonstreieknél, a református nagytemplomban és a többi magyar keresztény templomban megkonduló harangok hangja is más volt. Mint ha az elfojtott bánat mély és tompa zengése átcsendült volna vidám, örömteli muzsikává. Csengett az érc

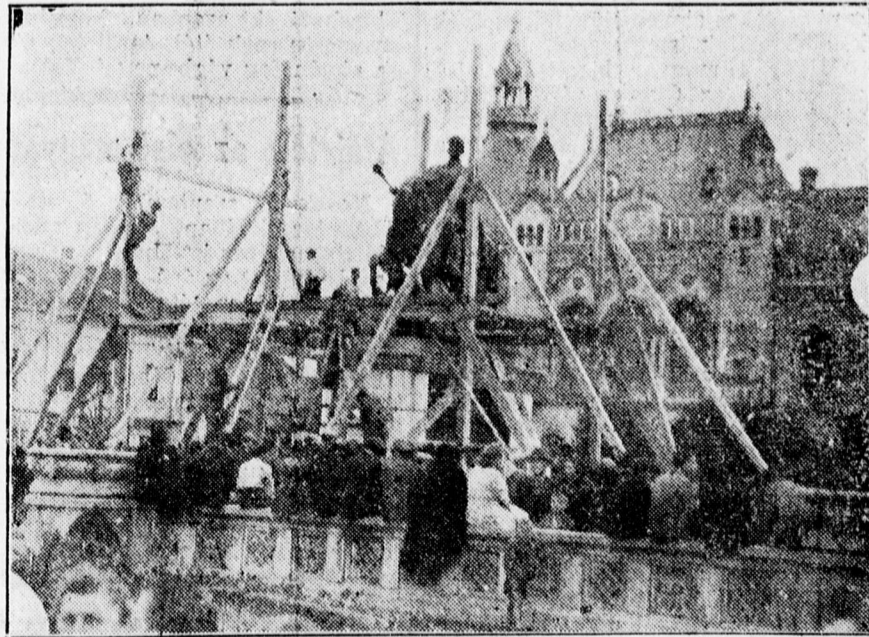
1. A magyar tárgyaló bizottság a nagyváradi városházán
2. Nagyvárad lakossága leírhatatlan lelkesedéssel fogadja a magyar autókat

Unneplő tömeg Nagyvárad főterén (Középen vltéz Náday István altábornagy, a magyar bizottság vezetője.)

A románok bontják a nagyváradi Ferdinánd-szobrot

(Fotó: dr. Fábián Sándor.)

Telefon: 24-71.

HUNGARIA filmszínház

Telefon: 24-71.

MA ELŐSZÖR

WALLACE BEERY
legnagyobb és legemberibb
alakítása:

GARCIA FUTÁRJA

Partnerek: Barbara Stanwick és John Boles.

Előadások: d. u. 5, 7, 9 órakor!
Híradó!

nyelve és a templomokba vonuló hívek arcát a túláradó öröm piros színe festette meg. Öregek, fiatalok ajkán elhangzott esőndesen a magyar Himnusz imádsága.

„A magyar hadsereg még be sem vonult az előre meghatározott tervek szerint, de az a hat vezérkari tiszttel, akiket a magyar kormány a fontos és magas küldetésre, az első misszió betöltésére Nagyváradra küldött, a magyar nemzeti hadsereg díszét, erejét, méltóságát jelentette és képviselte. Amikor a vezérkari tisztek sapkái láthatóvá váltak a város határában, ez már azt jelentette, hogy ez a föld újból Magyarország lett és az a nép, mely itt él, egy pillanatra sem volt más, mint magyar.” „Nagyvárad magához tért eszmélethez jutott, önmagára talált, ez a város azzá lett, ami volt, ami lélekben mindig is maradt és ami örök időknél át lesz: magyar.”

Óriási tömeg az utcákon

A nagyváradi lapok aztunx hosszasan foglalkoznak az örömnapi leírásával attól a perctől kezdve, hogy híre futott a magyar bizottság nagyváradi útjának. Ez már a délelőtti órákban megtörtént. A Park-szállóban ugyanis nagy sürgés-forgás volt tapasztalható, melynek oka ismét érdeklődve, hamarosan megtudták, hogy itt fog megszállni az a magyar bizottság, amely már útban van Budapestről Nagyváradra. Ez a hír pillanatok alatt elterjedt a városban és rövid idő múlva hatalmas tömeg verődött össze a szálloda előtt. Dél felé költöztek a várakozókkal, hogy a magyar bizottság csak délután négy órakor érkezik meg. A tömeg azonban nem mozdult addig, míg az újságírók távozásától arra nem következtethetett, hogy a hír födi a valóságot. Mikor azután a magyar rádió híradása hivatalosan megerősítette a magyar bizottságnak Nagyváradra való indulását és megjelölte az érkezés időpontját, Nagyvárad lakossága valószínűleg lázban égett. Mindenki az utcákra tödült úgy, hogy a forgalom teljesen megbénult. Sokan előre siettek az országútra, hogy hamarabb láthassák meg az érkező magyar tiszteket. Az országút mindkét oldalán embertömeg feketélt a Bihar-püspöki határáig. A további eseményekről, így a román katonaság által leadott riasztóhívésekről, valamint a magyar tisztek megérkezését követő viharos lelkes tüntetésről legutóbbi számunkban részletesen beszámoltunk, most csak azokat a részleteket elevenítjük fel, melyek később váltak ismeretessé.

Mikor a magyar bizottság első gépkocsija az Orsolya-zárda épületének sarkára ért, hatalmas piros-fehér-zöld színű lobogó tűnik fel a zárda egyik ablakában. A tömeg ennek láttára a Himnusz éneklésébe kezd.

Polgári őrség alakul a rend fenntartására

A délutáni órákban oly nagy tömeg hullámozott Nagyvárad utcáin és terein, amilyenre az elmúlt 20 év alatt egyetlen egyszer sem emlékeznek, amint azt a „Magyar lapok” írja. Eppen ezért a rend fenntartása érdekében jónak látták az előrelátóbbak, hogy polgárőrséget szervezzenek, mely segítségére lesz a karhatalomnak, rend és közbiztonság megővésében. Polgárőrség tagjai közé való felvételre számosan jelentkeztek. A hatóságokhoz kért intézett a Magyar Párt, hogy ezt az őrséget lássák el fegyverekkel. Ezt a kérést nem teljesítették, hanem a polgárőrség tagjait lepecsételt karszalaggal látták el. A polgárőrség parancsnoka a Magyar Házban éjjel-nappal állandó szolgálatot teljesített s felkérte a lakosságot, hogy minden ügyes-bajos dolgaiban forduljon hozzá bizalommal.

Igazi magyar öröm

A „Magyar lapok” az általános öröm közepette sem feledkezik meg

arról a szomorú tényről, hogy számos magyar testvérünk maradt a jelenleg megállapított határokon túl, akiknek most örömjongás helyett fájdalmas lemondás az osztályrészük. Higgyék el nekünk, hogy ez a gondolat minket is kimondhatatlan fájdalommal tölt el. Örömmünk igazán magyar öröm volt — írja a lap — a túláradó boldogság vegyült el benne, keserű fájdalommal. Az örömkönnök összefolytak a fájdalom keserű könnyeivel. A továbbiakban annak a reményének ad kifejezést a cikk szerzője, hogy ez a helyzet nem tart örökké és határainkon kívül maradt testvéreinkkel oly erős szeretet köt össze bennünket, hogy annak szálait örökre eltépni nem lehet. „Magyar véreink! Tudjátok, hogy a szeretet, hit és az áldozat emberfeletti érzékei nem semmisülhetnek meg. A magyar jövő útja most felfelé ível és ez az

ívelés legyen most a ti reményetek... a ti fájdalmatok csak biztatás és csak állandó figyelmeztetés a mi számunkra, hogy a munkának nehezebb része csak most kezdődik. Igérjük, hogy nem lesz óra és perc, amelyben ne gondolnánk rátok. Igérjük, hogy nem lesz nyugalomunk, amíg ti is meg nem nyugodtok. Igérjük, hogy nélkületek a mi örömmünk csak a félárbóca engedett zászoló öröme lesz.”

A néhány találmára kiragadott szemelvényből is láthattuk mily kirobbanó örömmámorban ringatta Nagyvárad lakosságát az elnö magyar tisztek megpillantása, annak ellenére, hogy most még az ellenség minden eszközzel igyekezett őt lelkesedésében meggátolni. Ebből következtethetünk arra a lelkesedésre, amely szeptember 6-án, honvédeink bevonulásakor szabadul fel a felszabadult magyar lakosság ajkáról.

Bulária türelmetlenül várja Dél-Dobrudzsa átadását

Belgrád, szeptember 3. (Bud. Tud.) Bulgáriában, mint a belgrádi lapok írják, türelmetlenül várják Dél-Dobrudzsa átadását. A krajovai tárgyalások elhúzódása rossza benyomást keltett. Bulgár részről megkövetelik, hogy azonnal állapítsák meg Dél-Dobrudzsa átadásának időpontját. A Pravda szerint Romában is azt óhajtják, hogy minél gyorsabban oldják meg a román-bolgár kérdést. A tárgyalások húza-vonája az olasz fővárosban kedvezőtlen benyomást idézett elő. Hír szerint a románok újabb javaslatot tettek az átadás időpontjára,

azonban úgylátszik Bulgária ezzel sincs megelégedve. Ami a kölcsönös áttelepítést illeti, úgy tudja a lap, hogy Észak-Dobrudzsában mintegy 40 ezer bolgár telepítene át, Dél-Dobrudzsából viszont mintegy 100 ezer román költöztetnek ki. A pénzügyi kérdések tekintetében úgylátszik könnyebb a megvezetés, mert a bolgárok engedték eddigi követeléseikből. Belgrádi politikai körökben egyébként meg vannak győződve arról, hogy az erdélyi területek átadása minden zavar nélkül fog folyni. (MTI)

Nyugtalanág Bukarestben

Belgrád, szeptember 3. (Magyar Távirati Iroda.) A ma reggeli és déli sajtó továbbra is nagy érdeklődést tanúsít az erdélyi helyzet iránt. A lapok részletesen beszámolnak a kiürítési tervről s az Erdélyben megalakult magyar és román polgárőrség tevékenységéről, a magyar, valamint a román nyilatkozatokról és beszédekről. A Politika és a Vreme bukaresti tudósítója szerint a román fővárosban nagyarányú tüntetések folytak, amelyeknek mérete politikai körökben is bizonyos nyugtalanágot keltett. A lapokból általában az a vélemény olvasható ki azonban, hogy a Magyarországának ítélt területek átadása simán fog végbemenni. Ezt a fel-

tételt látszanak megerősíteni a Berlinből és Rómából érkező jelentések is, amelyek szerint a tengelyhatalmak fővárosaiban nem kölcsönöznek túl nagy jelentőséget a romániai tüntetéseknek.

Róma, szeptember 3. A Stefani iroda budapesti jelentése szerint a magyar fővárosban azt remélik, hogy Erdély átadása után jóviszony fejlődik ki Bukarest és Budapest között és azt a román irredentizmus sem fogja megzavarni. Magyarország mindent megtesz, hogy bizonyítsa jóakarátát a román kisebbségek iránt és remélik, hogy Románia hasonlóképpen viselkedik a magyar kisebbségek irányában. (MTI)

Aláírták az első magyar-szovjet kereskedelmi szerződést

Moszkva, szeptember 3. (Német TI.) Moszkvában kedden délelőtt aláírták a Szovjet-Unió és Magyarország között az áru- és fizetési forgalom ügyében létrejött megállapodást. Az egyezményben összesen évi 7 millió dollár értékű kölcsönös árucseréről van szó. Magyarország főképpen ezer-ezer tonnás szállító hajókat, valamint vasutikocsi kerekeket és tengelyeket fog a Szovjet-Unióba szállítani. A Szovjet-Unió mangánércet, épületfát, asztbaszt és kenőolajat fog szállítani Magyarországnak. Az egyezményt, amely

az első kereskedelmi szerződés Magyarország és a Szovjet-Unió között Mikojaan külkereskedelmi népbiztos és Nickl Alfréd rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, a Moszkvában tartózkodó magyar magyar gazdasági küldöttség vezetője írta alá. A magyar gazdasági küldöttség holnap már elhagyja Moszkvát. A küldöttségnek csupán két tagja marad Moszkvában, hogy a szovjet orosz hatóságokkal megbeszéléseket folytasson a forgalom megnyitásáról, az új magyar-szovjet orosz határon át. (MTI)

Példátlan arányú légitámadás Anglia ellen

Berlin, szeptember 2. (NST.) A véderő főparancsnoksága közli:

Harci és vadászoktélkeink szeptember 2-án Dél-Angliában támadást intéztek ellenséges repülőgépek ellen. Hornehuruban, Gravesendben, Eastchurchban és Detlingben bombatalálatokkal elpusztítottunk repülőgépszínekét és laktanyákat. Ezeknek az épületeknek egy részét felgyújtottuk. E támadások során több légi útközetre került sor. Az új-

közetek repülőoktélkeink győzelmeivel végződtek.

Harci repülőoktélkeink éjjel támadást intéztek Anglia nyugati és déli partjain kikötőberendezések ellen. Közép-Angliában hadilipari művek és repülőterek ellen. Így bombáztuk Liverpool Swanea, Bristol, Plymouth, Portland, Poole és Portsmouth kikötőjét, valamint a birminghami, couvetryi és filtoni hadiüzemeket. Több helyen erős tűz keletkezett.

Az angol kikötők elaknásítását folytattuk.

Angol repülőgépeknek keddre virradó éjjel Nyugat- és Délnyugat-Németországban több helyen bombákat dobtak le. Egy falusi major szétrombolásán kívül nem történt anyagi kár és senki sem sérült meg.

Az ellenség hétfőn összesen 93 repülőgépet veszített. Ezek közül 86 ellenségesrepülőgépet nappali légi harcban lőttünk le. Egyet éjjel vadászgepeink pusztítottak el. Egyet légvédelmi tüzérségünk, egyet pedig haditengerészetünk légvédelmi tüzérsége lőtt le, négy ellenséges gépet pedig a földön semmisítettünk meg. Huszonhárom repülőgépetünk eltűnt.

A 76. romboló osztagunk hétfőn ötszázadik légi győzelmét vívta ki.

A bécsi döntés két szempontja

Berlin, szeptember 3. (Magyar Távirati Iroda.) A német sajtó budapesti jelentésekben beszámol a magyar tartalékos korosztályok fokozatos leszereléséről és ismerteti a magyar csapatok erdélyi bevonulásának sorrendjét.

A Frankfurter Zeitung „A bécsi döntés után” c. vezércikkében a következőket írja:

A bécsi döntőbírói ítéletet a két közvetlenül érdekelt államban nagyon különböző érzelmekkel fogadják. Jóllehet Bécsben nem tudták kielégíteni sem a magyar, sem a román követeléseket, a magyarok megelégedettségük mutatkoznak, míg Manolescu fájdalommal teli lélekkel tért vissza Bécsből. Az érzelmek különbözősége érthető, de még elméletben sem lehetett volna az erdélyi kérdésnek olyan megoldást kidolgozni, amely Magyarországot nem juttatta volna nyereséghez, a románoktól pedig nem követelt volna lemondást. Hiszen olyan határmegvonást kellett felülvizsgálni, amely nyilván igazságtalan volt és amely a magyarokat egyoldalúan megrövidítette, a románokat viszont egyoldalú előnyökhöz juttatta.

Mekkara föld és hány magyar kerül haza?

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A még véglegesnek nem tekinthető számítások szerint a visszacsatolt keletmagyarországi erdélyi terület 43.591 négyzetkilométer tesz ki, amellyel Magyarország megnagyobbodott területe összesen 160.757 négyzetkilométer. — Lakosságának száma pedig jelenleg 13,5 millióra tehető.

Itt említjük meg, hogy 1910-ben a visszacsatolt terület lélekszáma 2.194.254 volt. A szóbanforgó területen 1910-ben magyar volt 1.125.732 (51,4 százalék), román volt 926.268 (42,2 százalék), német 90.195 (4,1 százalék), rutén 16.284 (0,7 százalék), tót 12.807 (0,6 százalék).

ZÖLD JÓZSEF POLGÁRMESTERHELYETTES DEBRECEN VÁROS TANÁCSNOKAIVAL MEGTEKINTETTE A NYULASI REPÜLŐTERET

Dr. Stepper Károly polgármesteri titkár, a Debreceni Repülő Klub kapitánya kedden délelőtt meghívta a város vezető főtisztviselőit a nyulási repülőteret megtekintésére. Zöld József polgármesterhelyettes vezetésével a városi tanácsnoki kar tagjai családjukkal együtt, valamint Ary Lajos számvetési főtanácsos, és dr. Tatay Zoltán árvaszéki elnök délután csoportosan rándultak ki a nyulási repülőterre, ahol dr. Stepper Károly mint szíves vendéglátó gazda kalauzolta a vendégeket, akik megtekintették a telepet, a gépeket, a gyakorlatot és a legkellemebb benyomásokkal szemléltek a kitudó pilóták bemutató repüléseit.

Súlyos motorkerékpár és szekér karambol az Eötvös-utcán

Kedden reggel fél 9 óra tájban az Eötvös-utca 22. számú ház előtt súlyos kimenetelű motorkerékpár és szekér karambol történt, amelynek egyik áldozata a sebészeti klinikára került. Szoboleczky Rezső tűzoltó újfelhértói lakos kétüléses motorkerékpáron jött be Debrecenbe nővérel, özvegy Dobrovits Edénével, aki a motorkerékpár hátsó ülésén foglalt helyet. Amikor az Eötvös-utca 22. számú ház elé ért a motorkerékpár, eddig még ki nem derített okból összeütközött a szembe jövő szekérrel. A motorkerékpár utasai hatalmas ívben lerepültek a gépről és mindketten komoly sérüléseket szenvedtek. Szoboleczky Rezső szerencsére csak kisebb zúzódá-

sokat kapott a karján és lábán, ezeket azonban a mentők hamarosan bekötötték, annál súlyosabb volt azonban Dobrovitsné állapota, kiesés után eszméletét is elvesztette és a mentőorvos megállapítása szerint súlyos agyvérzést szenvedett. Ezért pár perc múlva már be is szállították a sebészeti klinikára, ahol gondos ápolás alá vették. Dobrovitsné állapota igen súlyos.

A szerencsétlenség ügyében a rendőrség megindította a vizsgálatot annak tisztázására, hogy kit terhel a felelősség a karambolért, magát a motorkerékpár vezetőjét, vagy a kocsist, akinek szekérével összeütköztek.

Revolverrel föbelőtte magát egy idős böszörményi gazdálkodó

Szolnoki Imre hajdúböszörményi gazdálkodó kedre virradóan a város határában, a legelőn átlőtt fejével holtan találták. Nyomban értesítették a rendőrséget, ahonnan bizottság szállott ki a helyszínre mely megállapította, hogy Solnoki Imre saját revolverével öngyilkosságot követett el. Az orvosi vizsgálat azt is megállapította, hogy az idős gazdálkodó egészen hozzászorította hátlántékához a revolver csövét és úgy süllyesztte el. A golyó azonnali halált

okozott. Solnoki Imre 63 éves volt és mint a nyomozás megállapította, az utóbbi időben többször hangoztatta ismerősei előtt, hogy meguntta már az életet és nem bánná ha meghalna. Barátai és hozzátartozói azonban nem gondoltak arra, hogy az idős, jó módban és családi környezetben élő gazdálkodó önmagát véget életének. Halála egybéként nagy részvétet keltett Hajdúböszörményben.

Használt **lankönyvek féláron, füzetek és írószerek** olcsó árban
Böhm István könyv- és papírkereskedésében
Kossuth-utca 2. (Városháza.)

A Magyar Vöröskereszt Egylet országos elnökségének elismerése a gyűjtőnapokért

Julius hó 2. napján tartotta a debreceni vöröskereszt választmány utcai urna és perselygyűjtését, amely 3.503 pengő 28 fillért jövedelmezett a Vöröskeresztnek. A legnagyobb buzgalmat fejtették ki a gyűjtés körül, s a legnagyobb eredményt érték el Lossonczy Istvánné főispánné, Kölcsey Sándorné polgármesteré és vitéz Bajnóczy Józsefné hadtestparancsnoké.

A Vöröskereszt egylet országos elnöke most elismerő oklevéllel tüntette ki fenti úrhölgyeket, valamint Bodnár Géza ny. lankigazgatót, aki a gyűjtés eredményének összeszámolása körül tevékenykedett.

Az elismerő oklevelet dr. Tatay Zoltán vöröskereszt elnök ünnepélyesen fogja át nyújtani a kitüntetetteknek.

Öt egyházmegyével gyarapodik a Tiszántúli Református Egyházkerület

A bécsi döntés után, a Székelyföld és Erdély egy része visszatérésének hírére mindenütt buzgó kutatómunka indult meg annak kiderítésére, hogy a visszatért területek milyen gazdasági, ipari, politikai, társadalmi jelentősége van, milyen természeti kincsekkel, milyen szellemi értékekkel, kulturális intézményekkel és vagyonnal lettünk gazdagabbak.

Az elmúlt két nap vázlatos tájékoztatót már adtunk a természeti vagyongyarapodásról és néhány szóban megemlékeztünk a kulturális élet gazdagodásáról is. Most hivatalos helyről szerzett adatok és információk alapján alkalmunk van szintén csak hozzávetőlegesen foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy milyen gazdagodás és gyarapodás éri az országot, közelebbről éppen Debrecen, mint a Tiszántúli Egyházkerület székhelyét református szempontból a visszatért református egyházközségek és egyházmegyék visszacsatolása folytán.

A most visszatérülő területtel kiegészítődik a Bihar—érmelléki egyházmegye, amelyet azonban ezután ismét ketté választanak, mint volt annak idején a így egy egyházmeg-

gyével már több lesz. Teljesen új lesz a Nagybányai Református Egyházmege, amely teljes egészében visszatér. Ezenkívül szintén épségben tér vissza a Máramaros-Ugocsai és a Nagykárolyi és a Szatmári Református Egyházmege.

Igy tehát öt egyházmegyével gyarapodik a Tiszántúli Református Egyházkerület dr. Révész Imre püspöksége alatt.

A nagyszalontai egyházmegyéből csak a névadó székhely, Nagyszalonta tér vissza.

A tiszántúli egyházkerülethez számszerűen 132 egyházközség tér vissza, eddigli számítás szerint 159 ezer 950 lélekszámmal. Ez az adat azonban nem pontos, mert az 1910. évi népszámlálás nyomán készült. Valószínűleg ennél jóval több már a lélekszám.

A visszatért református egyházközségek közül fontosabbak, mint legnagyobb református lélekszámú városok és községek: Nagyvárád, a maga húsz ezer református lélekszámával, továbbá Máramarosziget, Nagykároly, Nagyszalonta, Szatmár, Szatmárnémeti, Diószeg, Ermihályfalva, Székelyhida, Margitta, Nagybánya, Bihar, Szilárd, Eleőd, Mező-

telegd és még néhány több ezer főnyi lélekszámú község.

A trianoni szerződés folytán elvesztette a magyar református egyház a máramaroszigeti református jogakadémiát és gimnáziumot, a szatmárnémeti gimnáziumot és az ugyanott levő tanítóképző intézetet, a nagyváradi református tanítóképzőt, a szalontai felső leányiskolát, amelyeket a magyar református egyház mindet visszavárja és visszakapja. A Tiszántúli Egyházkerülethez visszatérő Máramaroszigettől Nagyszalontáig eső területnek, mint a Királyhágómelléki Egyházkerületnek Sulyok István a püspöke.

FERENC JÓZSEF KESERŰVÍZ

A területgyarapodás folytán visszatért az Erdélyi Református Egyházkerületnek is egy tekintélyes része, erre vonatkozólag azonban hitteles kimutatás mindeztideig nem készült.

A MAGYAR ERDÉLY SZEREPE AZ OLÁHOK LATINOSITÁSÁBAN

Az igen széles körben olvasott „Il Nuovo Cittadino” című napilapban a magyar problémákkal évek óta foglalkozó Arnoldo Mancini olasz publicista hosszabb cikket írt arról a kulturális hatással, ami a magyarországi, közelebbről Erdély részéről érte az oláhságot.

Megállapítja Mancini, hogy a Balkánon kialakult pásztorokodó oláhság csak a nyelvben latin. Fajlag erősen kevert, kultúrájában pedig a bizánci-szláv elvillázó hatása a döntő tényező.

Kétségtelen, hogy újabban erős latinos törekvés észlelhető az oláhság körében. Ennek kialakítása a velencei és genovai hajósokkal való kereskedelmi kapcsolatok, de főleg a magyarok érdeme.

A Szent Istvánnal Keletnek hátat fordított Magyarországot anyira áthatotta a latin szellem, hogy a magyar kultúra latinos jellege kétségtelen. Ebben a latinos környezetben, az erdélyi oláhság körében kezdődött el az egész oláhság latinosodási folyamata. Ennek előjátéka az oláh szellemi élet megindulása. Erdély magyar fejedelméi, magyar urai tették

lehetővé az oláhnyelvű vallásos irodalom megindulását oláh nyomdák alapításával, oláh katekizmus és bibliafordítások kiadásával, oláh tannyelvű iskolák felállításával, még a reformáció idején Erdélyben prédikáltak először oláh nyelven a pópák. Itt alkalmazták először a latin betűket, míg a vajdaságok népe ugyanakkor ószláv nyelven hallgatta a misét s ha egyáltalán tudott írni, cirillbetűket használt. Az oláh nemzeti öntudat is Erdélyben alakult ki akkor, amikor a törökök kiűzése után az erdélyi oláhság egyrészenek görög katolikus hitre térése lehetővé tette papjainak a magasabb, nyugati műveltség elsajátítását.

Igy járult hozzá a magyar nemzeti eszme esodálatos és szent földje: Erdély a maga ritka megértésről tanuskodó szellemével ahhoz, hogy egy százanon át a bizánci szláv erdőben tévelygő nép visszatérjen nyelve forrásához, Rómához — fejezi be érdekes cikkét az olasz publicista.

Agyonnyomta ápolóját a megvadult bika

Halállal végződő súlyos szerencsétlenség történt az elmúlt nap Bihar-nagyhajomban. A község istállójában Orbán Lajos 36 éves gazdasági cseléd a bikákat akarta megetetni, majd a szalma alját is kivenni, eközben azonban a hatalmas kormos bika váratlanul megvadult, elkezdett toporzkolni és minden erővel próbálta magát kiszabadítani a

kötélből. Orbán Lajos éppen a jászol mellett volt s nem tudott semmiképpen kiszabadulni a feldühödött jószág mellett, amely végül is odanyomta ápolóját a falhoz. Orbán súlyos belső sérülésekről panaszkodott és emiatt le is szállították a berettyóújfalui kórházba, ahol azonban még kedden meghalt. Az ügyész ség megadta a temetési engedélyt.

Terményeit tűzkár ellen átalánybiztosítás keretében biztosíthatja legolcsóbban

A TÉBE tiszántúli körzetének ünnepi ülése

Kétezer pengőt szavaztak meg erdélyi magyar nemzeti célokra

A Takarékpénztárak és Bankok Egyesületének Tiszántúli Körzete szeptember 2.-án tartott ülését a román uralom alul felszabadult területek visszatérésének megünneplésére szentelte.

Az ünnepi ülésen Takaró Gyula, a Debreczeni Első Takarékpénztár vezérigazgatója, a TÉBE társelnöke emelkedett szavakkal adott kifejezést annak a mindnyájunk szívét eltöltő nagy örömmek, amelyet a bécsi bíróság döntése hozott reánk.

Megemlékezett a magyar történelem utolsó húsz szomorú évről és néhány vonással vázolta az ülésen megjelentek előtt a magyar múlt örök tragikumát, amely abban csúszosodik ki, hogy a honfoglaló magyarság Európának azon a pontján találta meg hazáját, ahol kelet és nyugat ellentétes érdekei századokon át megütköztek. De a történelem sorá oly sok csapástól sújtott nemzetet soha olyan nagy veszély nem fenyegette, mint amelyet a trianoni békeparancs hozott ránk, amelynek könyörtelen végrehajtása az elrabolt területek magyarságának nemzeti létét gyökerben támadta meg.

— Adjunk hát a gondviselésnek, — mondotta — hogy ezekben a nehéz időkben olyan férfiút állított a magyarság élére, akinek bölös kor-

mányzása immár Erdély egyrészenek visszatérését is eredményezte.

Az ünnepi szónok az erdélyi magyarok húsz éven át tartó gyötrelmeiről megemlékezve — kijelentette, hogy minden szeretetünk az övék és minden áldozatkészségünk most feljűk fordul, mert csak az ő kiertartó és meg nem alkuvó hazaszereték mentette meg az erdélyi magyar kultúrát és őrizte meg az egész magyarság számára akkor, amikor az elnyomók magyarságukat gyökereiben akarták elpusztítani.

A magyar pénzintézetek összessége, amely a maga érdekeit mindig csak másodrendűnek tartotta a nagy nemzeti érdekek mellett, most is kiveszi részét az örömnépből és ezért javasolja, hogy az ülés a Takarékpénztárak és Bankok Egyesületének Budapesten ugyancsak a mai napon tartott ünnepi gyűléséhez táviratot intézzen, amelyben örömeinek és együttérzésének adhat kifejezést.

Ezután előadó társelnök javaslatára elhatározta az ülés, hogy azon az összegben kívül, amelyet az erdélyi testvéreinknek elküldendő nemzeti zászlók beszerzésére adományoz, még 2.000.— P összeget szavaz meg erdélyi magyar nemzeti célokra.

HIREK

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata:

„Megváltó” Major örökösök, Piac-utca 18. — „Murakózy” Preiser Ernő, Piac-utca 72. — „Bocskay” Lassányi József, Cegléd-utca 22. — „Csokonay” Dr. Batáry István, Mester-utca 43. — „Árpád fejedelem” Mikes Béla, Csapóker, Jánossy-utca 44.

Időjárás

A Meteorológiai Intézet jelentése:

A Kárpátok medencéjébe nyugat felől még enyhe tengeri eredetű levegő áramlik, így a hőmérséklet ma is az évszaknak megfelelő értékre emelkedett, annak ellenére, hogy meglehetősen felhős volt az égbolt.

JÓSLÁS: Mérsékelt szél, kevesebb felhő, néhány helyen záporos, esetleg zivatar. A hőmérséklet alig változik. (MTI)

Emlékezzünk

SEPTEMBER 4.

1916. Nemes Nagy Ernő volt szegedi 5. honvéd gyalogezredbeli tartalékos zászlós mint a 12. repülőszázad megfigyelőtisztje a legnehezebb viszonyok között ismételtelen rendkívül értékes jelentéssel és csekély magasságban készített kitudó fényképfelvételekkel tért vissza küldetéséből. Ezen a napon is szokásos hősiességgel és hidegvérrel oldotta meg a rá bízott feladatot. Gépét az ellenséges harcok megrámadta. Nagy zászlós elfogadta a harcot, s az ellenséges repülőt hamarosan visszavonulásra kényszerítette. Az ő gépét is igen sok találat érte, de azért hiba nélkül szállt le a kikötőhelyen. Ismételtelen tanúsított hősiességéért és jószolgálatáért a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Két költemény a Ducehez

Írta: Aldo Capasso

ITALIA, OH ANDROMEDA!...

Szklához volt kötvé
S most, hogy megszabadítottad,
rózsás szeméremtől rózsállik át,
szinte nem mer
saszmedbe nézni,
lehajtja fejét,

Aztán Rádnevet szerelmes szempillája
[mögül.]

TE, KI OLASZORSZÁG ARCÁT
MINTAZOD...

Eltűnődő ember, ki a márványt vésed,
Szereted a vésést s a sima vésőt,
mert tiszta szeretettel szereted a szobrot,
melybe lelket lehelsz. Hisz oly szép,
Te teremted! Fejedelmi az arcéid,
de édes az ajka.

A magas esendben elmerülés
s szerelmes vagy alkotásodba.

Ford. Ternay Kálmán

— Debrecen város törvényhatóságának közigazgatási bizottsági ülése a bevett szokástól és az előzetes tervtől eltérően most csütörtökről bizonytalan időre elmarad, mivel Lossonec István főispán és dr. Kölcsey Sándor polgármester hír szerint résztvesznek az erdélyi hevonuláson.

— Az Olchváry-család gyászja. 70 éves korában, hosszú szenvedés után elhunyt özv. felsőkubinyi dr. Meskó Lászlóné szül. olcsvári Olchváry Ilona, Szabolcs vármegye egykori főispánjának özvegye. Számos jótékony egyletnek volt támogatója. Nyiregyháza helyezették holttestét örök nyugalomra a város nagy részvéte mellett. Halálával gyász érte testvéreit: Olchváry Pál kir. kormányfőtanácsost és dr. Olchváry Zoltán m. kir. titkos tanácsost, a debreceni ítéltőlábla nyugalmazott elnökét.

— Vállalatok, hivatalok, irodák vezetőinek figyelmét felhívjuk a Naményi Gyorsíróiskolában kitűnően végzett irodai munkaerőkre. (Batthyányi-u. 1.)

Dr. Csányi Dénes főigazgató Debrecenben

Az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum főigazgatója, dr. Csányi Dénes, a kiváló művészettörténész néhány napra ismét Debrecenbe érkezett, hogy a Déri Múzeum igazgatójával együtt kidolgozza azokat a terveket, melyek a Déri Múzeum országos hírű régi és modern képtári anyagának felújítására és kicserélésére állanak kapcsolatban. Mint ismeretes, a múzeum képtári anyagának egy részét az állami letétek alkotják, melyek már 1918 óta vannak Debrecenben. Tekintettel a múzeum nagy látogatottságára, időszerűvé vált a letétek lényeges felcserélése. Ezt a kérdést Csányi főigazgató, a Déri Múzeum lelkes barátja és pártfogója, sok szeretettel karolta fel. Elsősorban a régi képtár anyagát cseréli ki. A meglevő régi olasz, német, németalföldi és francia mesterek alkotásait elszállíttatja s helyőkre kevesebb, de jellegzetesebb s értékesebb anyagot fog rendelkezésre bocsátani, amely a régi külföldi festőművészet fejlődését is rendszereztebb fogja bemutatni. Ez a csoport már készen

áll Budapesten az elszállításra.

Ugyszintén Csányi főigazgató a magyar festőművészetet felölelő anyagot is igen becses, a magyar mesterek legjava termékeiből kiválogatott alkotásokkal fogja felújítani, úgyhogy Debrecen város művelt közönsége nemsokára felerészben egy egészen új képtárban fog gyönyörködni.

Csányi főigazgató egyúttal megtekintette a Déri Múzeum új technikai berendezéseit, a pompásan felszerelt modern laboratóriumi helyiségeket, a könyvtárat, az okmánytárat, a feldolgozó helyiségeket és az okmánytárban kutatásokat is végzett.

Csányi főigazgató felkereste otthonában Sesztina-Nagybáky Jenőt is, a Debreceni Múzeumbarátok Köre elnökét, hogy a Déri Múzeum iránt érzett kitüntetett szeretetét ez ismerettség útján is elmélyítse. Csányi főigazgató Sőregi János múzeumigazgató társaságában újra megtekintette a város nevezetességeit, s ma este utazik vissza Budapestre.

— Egy hektoliter klómlött sósav csipős szaga forgalmi zavart csinált a Hatvan-utcán. Kedden délelőtt szokatlan eset történt a Hatvan-utcán. Anélkül, hogy valami nagyobb baleset, vagy karambol lett volna, egy teljes félóra hosszat komoly forgalmi zavar volt a Hatvan-utcán. Az egyik belvárosi üzlet kifizetője két hatalmas, ötvenötven literes üvegballont szállított egy kétkerekű kocsin. Az üvegek oda voltak ugyan kötözve a kocsin, azonban ennek ellenére mégis megtörtént a baj, mert az egyik zökkenőnél valahogyan meglazult a kötés az üvegek és az egyik ballon leesett a kocsiról. Ez magával rántotta a hozzákötött másik ballont. A két üvegtörményesen összetört és a benne levő folyadék szétömlött a gyalogútrón és az úttesten. Ekkor derült ki, hogy a ballonokban sósav volt, ami természetesen igen csipős és könnyeztető hatású. A klómlött sósav a levegőn elkezdett erősen füstölni és gőzölni, úgyhogy a környéken kibirhatatlan volt a levegő. Így történt meg a furcsa eset, hogy a Hatvan-utcának ezt a szakaszát egy félóra elkerülte a közönség, csak akkor lett ismét zavartalan a forgalom, amikor elpárolgott a sósav illata.

— Bálint Magda okl. nyelvmester német-, francia- angol-nyelv tanítását megkezdi. Órák megbeszélése: Werbőczy-u. 4. sz. II. e. 7. a.

— A gazdasági fásításokban való használatok engedélyezése. A polgármester a 73000—1940. F. M. sz. rendelet alapján közli a város érdekelt lakosságával, hogy az 1923: XIX. sz. hatálya alá tartozó gazdasági fásítások kihasználásának engedélyezése ügyében a földművelésügyi miniszter a következőket rendelte el: 1. Nem szükséges a gazdasági fásítások (facsoportok, fasorok, szőlőpászta, tanyafásítások stb.) kihasználásánál az erdőrendészeti hatóság engedélyének kikérése a 20 kat holdat meg nem haladó gazdasági fásításokban gyakorolható fahasználatokhoz (fasorok átszámításakor 1400 fm, egyszeres fasort 1.0 k. hold gazdasági fásítással egyenlőnek véve) olyan esetekben, amikor a tervezett fahasználat mértéke évenként és birtokonként: a) 5 k. hold, vagy ennél kisebb gazdasági fásításnál 0.5 kat. holdat, b) 5 k. holdnál nagyobb, de 10 k. holdat meg nem haladó gazdasági fásításnál 1.0 k. holdat, c) 10 k. holdat meghaladó, de 20 k. holdnál nem nagyobb gazdasági fásításnál 2.0 k. holdat nem lép túl, de csakis abban az esetben, ha a kihasználni kívánt faállomány kora akánál és nyárnál legalább 15, egyéb lombfánál legalább 30, fenyőnél legalább 50 év. 2. Ha a tulajdonos ezt meghaladó mértékű használatot kíván gyakorolni vagy fiatalabb állományt akar kitermelni, az ilyen fahasználatához az I. fokú erdőrendészeti hatóság engedélyét tartozik megszerezni. Közli továbbá a polgármester, hogy a kitermeléssel kapcsolatos bejelentéseknél 100—1940. M. E. sz. rendeletben foglaltak szerint kell eljárni.

— Székely Mihály detektív, a debreceni detektívkar egyik legértékesebb tagját — mint legutóbb már megemlégtük — áthelyezték a felszabadult erdélyi területre. Első hír szerint valahová Székelyföldre került volna, újabban azonban a frat Szatmárnémetibe vezényelte, az ottani rendőrkapitánysághoz csoportvezetői beosztásban. Székely Mihály detektív ma utazik el új szolgálati helyére.

— Valóságos vérengzést követett el egy dühöngő elmebeteg. A múlt délután nagy riadalmat keltett a békés Nagykozár községben egy dühöngő örült vérengzése. Peterác Márk 42 éves földműves atyjával lakott közös háztartásban. Peterác Márkól nemcsak hozzátartozói, de a falujábeliek is tudták, hogy nem egészen beszámítható. Mind-éideig azonban nem volt vele különösebb baj. Tegnap délután hirtelen dühroham vett erőt rajta s ebben az állapotában előbb édesatyját szúrta meg, majd a környezetéhez tartozó és a lármára a szomszédságból egybesereglettek közül még három egyént szurkált össze, így áldozatainak száma négyre emelkedett. A dühöngő embert csak nagy nehezen lehetett megfékezni. A füstiorvos megvizsgálta a szerencsétlen elmebetegét és azonnal beutalta az elmeegógyintézetbe. A sérülteket a mentők kórházba szállították.

— Színházi híremír. Kamarás Gyula, a Csokonai Színház volt tagja, aki a Vigszínházban és a filmen is szép sikert aratott, a jövő héten tartja esküvőjét Budapesten Sívó Máriával, a kitűnő művésznővel. A színművészet e két nagytehetségű és népszerű tagjának közeli házaságához sokan gratuláltak.

— SIMAI MAGDA GYORSÍRÓ-ISKOLÁJÁBAN a szeptemberi államlvizsgára lehet jelentkezni. Rothermere-u. 1.

— A városi nőipariskolában megkezdődtek a beírások. A városi nőipariskolában a beírások a tegnapi nap folyamán kezdődtek meg. Az iskola munkásságát a város közönsége jól ismeri az évvégi kiállításokkal kapcsolatos ruhabeutatókból. Tehát nem mutatkozik szüksége annak, hogy az iskola hivatását és célját ismertessük. Azt azonban most is meg kell említenünk, hogy a nőipariskola a magyar nők képzésének egyik legkiválóbb iskolafajtája, mivel úgy az elméletből, mint a női kézimunkák különböző ágaiból elsőrangú kiképzést ad. Ennek a célnak megfelelően a nőipariskola kedvező alkalmat nyújt azoknak a négy középszintű végzet leányoknak, akik képességüket a női iparokban és a női kézimunkákban akarják kifejleszteni és abból kívánják maguknak megfelelő életkörülményt biztosítani. A beírások szeptember 5-én déli 12 órakor fejeződnek be. Jelentkezni lehet a nőipariskola igazgatóságánál (Burgondia-u. 1. sz.) d. e. 8—1 között. Az I. osztályba beiratkozók hozzák magukkal a születési anyakönyvi kivonatukat, b) valamely közép- vagy polgári iskola IV. osztályáról szóló bizonyítványukat, c) újravizsgálati bizonyítványukat és d) bizonyítványt arról, hogy ipari pályára alkalmasnak tartják.

Gyászrovat

LŐRINCZI ISTVÁN honvéd őrmester életének 45. évében elhunyt. Temetése csütörtökön délután 4 órakor lesz a 2. b. ravatalozó teremből református gyászszertartással. Lakás: György-u. 7. Fehértói vállalatának rendezésében.

Özv. Kovács Jánosné szül. Oláh Juliánna 74 éves korában meghalt. Temetése 5-én délután fél 4 órakor lesz a Köztemető díszravatalozó teremből a ref. egyház szertartása szerint tartandó ima után. Ugyanaznap átszállított férje és szülei hamvai mellé helyezték örök nyugalomra a gyászoló családjá. Lakás: Szappanos-u. 11. Gebauer cég rendezé.

Józsa József 76 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután 5 órakor lesz a Köztemető III. ravatalozó teremből a ref. egyház szertartása szerint. Dankó temetkezési vállalat.

Özv. polgár Busi Andrásné
ref. 80 éves temetése szerdán d. u. fél 4 órakor lesz a Köztemető díszravatalozójából. Lakás: Ajtó-u. 24. Pusztai temetkezési intézet

Özv. Kiss Bálintné,
Szabó Juliánna 90 éves ref. temetése szerdán d. u. 4 órakor lesz a Köztemető 3. sz. teremből. Lakás: Apaffy utca 107. Pusztai temetkezési intézet.

— A TERMÉSZETES „FERENC JÓZSEF” KESERŰVIZ régóta kitűnően bevált házi szer meggrögött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

— Adóamnesztia. A hivatalos lap mai száma közli a pénzügyminiszternek az adóamnesztia tárgyában kiadott rendeletét. A rendelet szerint mindenki, aki szeptember 30-ig olyan jövedelmet és vagyont vall be, amelyet az 1940. évi vagyoni- és jövedelemadó bevallásában elhallgatott vagy nem helyesen vallott be, közkegyelemben részesül, feltéve, hogy a cselekmény miatt ellene eljárás nem indult meg és a vagyon 50 ezer pengőt nem haladja meg, a beruházási hozzájárulással kapcsolatban a közkegyelem igénybe nem veheti a közkegyelem elnyerése céljából a bejelentést a rendes általános kereseti és jövedelem-vagyonadó iverken kell megtenni és az elhallgatott vagyont, vagy jövedelmet a megfelelő rovatra kell bejegyezni. (MTI)

VASÁRNAP: DVSC MVSC

— Iskolakönyvek újonnan vagy használtan, tanszerek előírással füzetek kaphatók Antalffy könyvkereskedésében.

— Férfiholttest a cirokföldön. Nyiregyháza a szegényház előtt a három méter magasra nőtt cirok között 70—75 év körüli férfi holttestre bukkantak. Külsőjeiről ítélve földmunkás lehetett. Minthogy zsebében pipán és néhány filléren kívül semmi mást nem találtak, kitért nem sikerült megállapítani. A rendőrség folytatja a nyomozást.

— Naményi Z. Gyorsíró-gépipariskolában beírások megkezdődtek. Vidékieknek vasútkedvezmény. Államlvizsga, állásbábelvezés. — Batthyányi-u. 1.

— Érdekes sportháasság. Kedden délután fél 6 órakor esküdtek örök hűséget egymásnak Nagy Margit, a DTE kiváló tornásznoje, olimpikon és Sándor István jogszigorló, a Boeska volt kitűnő csatára. A Nagylemplomban összegyűlt közönség sorfala közt vonult be az ifjú pár, ahol ott láttuk a DTE tornászait, hölgytagjait, valamint a SZEFE elnökségét és még nagyon sok mást. Az ifjú párt Hegyaljai Kiss Géza lelkipásztor eskette meg. Beszédében utalt az élet nehézségeire, melyeket minden körülmények közt át kell hidalni. A tanúk a menyasszony részéről Zsúry Árpád rendőrfelügyelő, a vőlegény részéről dr. Kupinszky Sándor úr tanácsnok volt. Az ifjú párt az esketés után sokan keresétek fel jókívánságokkal. A násznép este az örömszülotök vendéglőjében gyűlt össze lakodalmi vacsorára.

A kolozsvári román operát Aradra helyezik át

Bukarest, szeptember 3. (TP.) A román kultuskormány határozata értelmében a román nemzeti színházat és Operát Kolozsvárról Aradra helyezik át.

— **Gróf Teleki Mihálynak átadták a Szent Száva Rendet.** Rásics Szvetozár budapesti jugoszláv követ kedden délelőtt látogatást tett vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszternél és átadta neki az I. osztályú Szent Száva Rendet.

— **Dohnányi-hangverseny a belgrádi rádióban.** Budapestről jelentik: Dohnányi Ernő a belgrádi rádió felkérésére kedden este hangversenyt adott. Dohnányi szabadságát tölti Jugoszláviában. A belgrádi vendégszerelés után Cirkenicára utazott, ahol két hetet szándékozik eltölteni. (MTL.)

— **Beszerezési szövetkezetet alakítottak a jugoszláviai magyar orvosok.** Ujvidékről jelentik: A jugoszláviai magyar orvosok megalakították a Jugoszláviai Magyar Orvosok Beszerezési Szövetkezetét. A szövetkezet megalakulása abból a szempontból is jelentős tény, mivel a jugoszláviai magyar orvosok között eddig semmiféle összeköttetés nem volt. (MTL.)

— **Egy kilencvenéves férfiesztétikát tartja izgalomban Kisláta község lakosságát.** A múlt reggel a mariapócsi esendőrőrs telefonon jelentette a nyiregyházi ügyészségnek, hogy titokzatos leltre bukkanlák. Kisláta határában, körülbelül 300 méternyire a községtől, földásás közben egy 120 cm. mélységű gödörben férfi osontvárat találtak. A férfi a feltevések szerint gyilkosság áldozata lett. A körörmű véleménye szerint az ismeretlen holttest közel 90 évvel ezelőtt ásták el s így a személyazonosságát megállapítani lehetetlenség. A nyiregyházi rendőrség engedélyt adott a férfiesztétikát eltemetésére, a vizsgálat azonban tovább folyik.

— **Hó borítja a Parnasszus hegyét.** Az elmúlt három nap alatt Görögországban olyan hideg van, amilyent évtizedek óta nem tapasztaltak. Athénben és az ország déli részén 10 fok Celsiusot mértek, holott itt ebben az évszakban máskor szubtrópusi hőség uralkodik. A Parnasszusra lehullott az első hó, az ország északi részén pedig, különösen Macedóniában, szabályos tél köszöntött be. Egyes macedóniai tavak éjszakára befagytak.

— **Megvágta a kezét.** Zabajnik Károly 14 éves, Aczél-utca 13. alatti lakos bal kezét késsel megvágta. A mentők látták el kötéssel.

— **Harcias házmesterné.** Özv. Palánkay Pálné, Máv. tiszti özvegye kedden délelőtt Nyomató-utca 16. szám alatti lakásán házmesterével összeszólalkozott s az vaslábossal fejbeütötte őt. Palánkayné négy-öt zúzott sebet szenvedett, melyet a mentők kötétek be. A vizsgálat megindult.

— **Elkapta a gép a kezét.** Kalmár Ferenc Kút-utca 65. szám alatti lakos, 21 éves távirómunkás kezét a gép munkájában elkapta és jobb hüvelykujját széttroncsolta. Kalmárt a mentők részlegesíték.

— **GYORS- ÉS GÉPIRÁSRÁ iratkozzék be SIMAI MAGDA ISKOLAJÁBA.** Államvizsga. Rothernere-utca 1. Vidékleknek vasúti kedvezmény.

— **A Latorca Gazdasági és Ipari Rt.** szeptember 3-án tartotta Budapestben rendkívüli közgyűlését. A közgyűlés mindenekelőtt elfogadta az új alapszabályokat, majd felmentette a régi és megválasztotta az új igazgatóságot és felügyelő-bizottságot. Az új igazgatóság tagjai lettek Hóry András m. kir. titkos tanácsos, rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, Pataky Tibor államtitkár, dr. Kállay Zoltán miniszteri osztályfőnök, Molcsányi Gábor miniszteri tanácsos, vitéz Téesői Móróc István vezérigazgató, továbbá Amadeo Giannini olasz szenátor, Alceste Antonucci és Amadeo Gandino. A felügyelőbizottság tagjai lettek Riskó Béla alispán, Földes Tibor miniszteri tanácsos, dr. Kokas Miklós miniszteri titkár, továbbá dr. Sansic Pataccini és dr. Scileo Sansoni. A közgyűlés után az új bizottság ülést tartott est azon elnöknek dr. Hóry András titkos tanácsost, alelnöknek Amadeo Giannini olasz szenátort, a végrehajtó-bizottság tagjaivá dr. Kállay Zoltán miniszteri o. főnököt, Molcsányi Gábor miniszteri tanácsost, továbbá Alceste Antonucci és Amadeo Gandino választották meg és egyben vitéz Simonk Gyula tanácsost vezérigazgatóvá nevezték ki.

Nagykereskedői körzetek létesítésével bonyolítják le a tűzifaforgalmat

Budapest, szeptember 3. A kereskedelmi- és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki a tűzifa-kereskedelem szabályozása tárgyában. A rendelet kimondja, hogy az ország területe a tűzifaforgalom szempontjából tűzifa nagykereskedői körzetekre oszlik. A tűzifa nagykereskedői körzet beosztását a rendelet függelék tartalmazza. Egyik tűzifa nagykereskedői körzet területéről a másik tűzifakereskedői körzet területére a rendeletben felsorolt bizonyos kivételektől eltekintve, a kereskedelmi, vagy ipari célra tűzifát szállítani nem szabad. E tilalom alól a kereskedelmi- és közlekedési miniszter kivételt engedélyezhet. Olyan tűzifa nagykereskedői körzetben, ahol a kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter a tűzifának nagyban fogalomhazatalára jogosított egy, vagy több tűzifa nagykereskedőt kijelölt, másnak, mint a kereskedelmi- és közlekedésügyi miniszter által kijelölt tűzifa nagyke-

reskedőnek tűzifa nagykereskedést folytatni tilos. Attól az időponttól kezdve, amikor a tűzifa kiskereskedői kijelölése megtörténik, tűzifa nagykereskedő kizárólag a kijelölt tűzifa kiskereskedőnek adhat el tűzifát. A tűzifa nagykereskedői kijelölés iránti kérelem a kereskedelmi- és közlekedésügyi miniszterhez címezve, a telephely szerint illetékes elsőfokú iparhatóságnál nyújtandó be.

A törvényhatóság első tisztviselője, az elsőfokú iparhatóság véleményes jelentése alapján a kereskedelmi- és közlekedésügyi miniszter által megállapított irányelvek szerint október 15-ig köteles kijelölni azokat a kiskereskedőket, akik tűzifának közvetlenül a fogyasztók részére árusításával foglalkozhatnak. A rendelet befejezésül részletezi azokat a büntetéseket, amelyekkel a rendelet megszegőit sújtják. A rendelet a kihirdetést követő 15. napon lép hatályba. (MTL.)

A kormány által kisajátított zsidó nagybirtokok

Érdekes földbirtokpolitikai beszámolót közöl a Magyar Élet Párt-értesítőjének legújabb száma. Hosszabb kimutatásban közli, hogy a földbirtokpolitikai törvény végrehajtásával kapcsolatban milyen nagyobb zsidó-birtokokat sajátítottak ki az elmúlt hónapok során. A Tiszántúli közlekedési érdeklő kisajátításokat itt közöljük:

Bihar vármegye: Montágh-féle ingatlan, Szentotnya. **Hajdú vármegye:** Özv. Kovács Ákosné, Kaba 847 k. h., Harstein birtok Józsa, Nyírtét (Szabolcs m.) Apagy (Szabolcs m.) 1450 k. h. — **Szabolcs vár-**

megye: Kár birtok, Nyírtét, Sényő, Dombrád, 1321 k. h. Özv. Gyulaházi Sámuelné és társai Kállósemjén 909 k. h. Dr. Bodor Pál és Zsigmond, Dombrád, 842 k. h. Weisz Béla és társa Nyírgyulaj 885 k. h. Dr. Komlósi Pálné és társai Kótaj 965 k. h. Hámosi Bíró János és Magda Kótaj és Ibrány 845 k. h. Farkas Józsefné és társai Nyíracásd 1308 k. h. Mándi birtok Nyírgyulaj, Piricse és Kántorjánosi (Szatmár m.) 4225 k. h. Geiger birtok Ujfehértó. Hartein birtok Nyírtét és Apagy. — **Szatmár vármegye:** Mándi-birtok Kántorjánosi.

A MEGBÉLYEGZETT ASSZONY MA UTOLJÁRA 5-7-9 órákor a METEOR mozgóban. Holnaptól: PÉNTEK REZI!

Elindultak a magyar zászlók Erdélybe

Uray Sándor és Pass László lelkészek áldották meg az Erdélybe küldött zászlókat

Kedden este fél 8 órákor több ezer főnyi közönség jelenlétében áldotta meg Uray Sándor egyházkerületi főjegyző és Pass László evangélikus lelképásztor azokat a zászlókat, amelyeket a debreceni vasutasok a felszabadult erdélyi városokba visznek. A nagyjellemű peronján hosszú tömött sorban állott az ünnepi közönség előtt az indulásra váró, gyönyörű virágerdővel borított vasúti kocsisor, amelyen negyedóra múlva többszáz debreceni vasutas indult új szolgálati helyére.

A sínek előtt félkörben állottak a zászlótartók a hatalmas nemzeti-színű lobogókkal, amelyeket meghatón szép szertartás közben áldottak meg a protestáns egyházak lelképásztorai.

A MÁV Egyetértés zenekara a Himnusz hangjaival nyitotta meg a magasztos ünnepséget, majd Koren Emil MÁV üzletigazgató mondott megnyitóbeszédet, amelyben büszke örömmel állapította meg, hogy ez a harmadik alkalom, amikor a debreceni ÚV elindítja a felszabadított terület szolgálatát átvevő vasutas-ságot. Az első a Felvidék megszállásakor, a második a Kárpátalja visszatérésekor indult el és ez a harmadik, amely Máramaros környékének vasúti forgalma irányítását veszi át.

Uray Sándor egyházkerületi főjegyző lépett ezután a többszáz nemzeti színű zászlóból álló lobogóerdő elé és ihletett szavakkal és hazafias érzésekkel áldotta meg a nagy útra induló zászlókat.

— Ezeknek a zászlóknak az a céljuk, hogy világosságot vigyenek oda, ahol 20 évig börtön volt — mondotta — a magyar igazságot

hirdessék! Legyenek áldottak a mozdonyok, amelyek viszik e lobogókat és a velük utazó vasutas-ság.

— A szárnyaskerek a vasutasok jelképe. Ennek a keréknek legyenek szárnyai a hit, a reménység és a magyar szeretet.

Hangoztatta Uray Sándor lelképásztor szavaiban, hogy a zászló csak akkor zászló, ha acélos kar tartja. Legyenek hát ezek a zászlók is az acélkoskarú magyar vasutasok kezében az igazság hirdetői.

Végül buzgó fohászt mondott, imádkozott a visszatért testvéreinkért és azokért is akik még börtönben vannak és imádkozott Horthy Miklósert, hogy az Isten engedje meg neki, hogy egész Magyarországot felszabadíthassa.

Pass László evangélikus lelképásztor mondott ezután gyújtóhatású beszédet. Történelmi visszafüggetlét tett a multra s hangoztatta, hogy ezután már csak a magyar igazság diadala és a szebb jövő következhetik. Buzdította az indulásra kész vasutasokat, hogy ápolják a magyar hit és szeretet érzését oda-át új szolgálati helyükön is. Szavait a Hiszekegy elmondásával fejezte be.

A MÁV Egyetértés zenekara ezután eljátszotta a Nemzeti Hiszekegyet s még egyszer meghajtották debreceni földön azokat a lobogókat, amelyek egy két napon belül valamelyik felszabadult városban vagy községben hirdetik a magyar igazság győzelmét.

Az ünnepi aktus után a mintegy 25 kocsiából álló szerelvénybe beszállottak az útrakész vasutasok és a többezerfőnyi közönség könnyes tekintetűl és kendőlobogtatással kísérvé a Rákóczi-induló hangjaira ki-

gördült a vonat az állomás elől.

A zászló megáldó ünnepélyen megjelent Zöld József helyettes polgármester is a város képviselőjében, továbbá a társadalmi élet számos vezető tagja és Koren Emil üzletigazgatóval, Hajdú László főtanácsossal, valamint Abonyi Gyula állomásfőnökkel az élén a debreceni vasutas társadalom többszázfőnyi tagja is. Nem hiányzott természetesen az ünnepségről a MANSz sem, amely két nap óta fáradságot nem ismerve, végtelen szeretettel és odaadással díszítette az Erdélybe induló debreceni vonatokat.

A kedd este elindult szerelvény hírére még ma másik három vonat követi, amelyek Csap, Bányú útirányban haladnak és Királyháznál térnek át Máramarossziget felé. A MANSz felkéri Debrecen nemesei és hazafias lelkelű közönségét, hogy ennek a még indulásra váró szerelvényeknek feldíszítésére zöld ágakat és virágokat szíveskedjenek küldeni az állomás raktárfelüli területére.

Tankönyvek, iskolai író-és rajzszerkek a „MÉLIUSZ” könyvkereskedésből.

— „Kelet visszatér” felírású bélyegeket hozsát ki a posta. Keletmagyarország és Erdély egy részének a Magyar Szent Koronához való visszatérése emlékére szeptember 5-én „Kelet visszatér” felírású 10-filliceres alkalmi postabélyeg kerül forgalomba. A bélyeg a posta december 31-ig árusítja. A bélyeg azonban bárhol a szülő postai küldemények bérmentésére 1941 június 30-ig használható fel. A bélyeg valamennyi postahivatal árusítja. (MTL.)

— A Budapesti Közlöny szerdai száma közli az Árelenőrzés országos kormánybiztosának rendelkezését az iparügyi miniszter rendelete alapján felajánlott állati máj és belső elválasztású szervek legmagasabb árának megállapításáról. tették elsősegélyben.

— **Átment a szeker egy fő lábán.** Weisz Jenő nyírbogáti 17 éves fiú, akinek apja izraelita tanító, kedden délután a Rákosi Jenő-utcán járt. Mikor át akart menni az úttesten, egy arra haladó szekér átment a lábán és súlyosan megroncsolta. A kihívott mentők a klinikára szállították. Utána visszavitték Rákosi Jenő-utcai lakására.

— **Kövel fejbevágták.** Varga Ferenc Nagyszalonta-utca 47. szám alatti 17 éves napszámot kedden délután ismeretlen férfi kövel fejbeütötte. A mentők a sebészeti klinikára szállították, ahonnan kezelés után hazatért.

— **Levágta a gépfűrés a mutatóját.** Murvai Imre 18 éves, Kunhalom-utca 2. c alatti lakó napszámot kedden délután a Kisállomás közelében lévő Görög József-féle fátelen a gépfűréssel elvágta a mutatóját. A mentők a roncsolt sebő napszámot a klinikára, majd pedig onnan lakására szállították.

— **Alkalmi bélyegzőket használ október 15-ig a magyar posta.** A posta vezérigazgatósága közli, hogy Kelet-Magyarország és Erdély egy részének a magyar szent koronához való visszatérése emlékére Bánffyhyunad, Beszterce, Csik-szereda, Dés, Gyergyószentmiklós, Kézdivásárhely, Kolozsvár I., Marosvásárhely I., Máramarossziget I., Nagybánya, Nagykároly, Nagyszalonta, Nagyvárad I., Sepsiszentgyörgy, Szamosújvár, Szatmárnémeti I., Szászrégen, Székelyudvarhely, Szilágysomlyó, Zilah postahivatalok működésük megkezdésének napjától október 15-ig bezárólag „Visszatért 1940” feliratú különleges alkalmi bélyegzőket használnak. A különleges bélyegzőket a postahivatalok a náluk eladásra kerülő levélpostai küldemények egy részének lebélyegzésére használják oly módon, hogy a bélyegzőkkel a küldeményeken lévő bélyegeket értékelik és emellett a küldeményeken a kelet bélyegzőjük lenyomatát is alkalmazzzák.

Az osztálysorsjáték húzása

300.000 pengőt nyert:	48205
10.000 pengőt nyert:	55589
2000 pengőt nyertek:	3701 10067
56815	
1000 pengőt nyertek:	23866 44190
75287 75896 80418	
800 pengőt nyertek:	18349 18364
36755 52708 58465 86301	
600 pengőt nyertek:	3543 8383 12956
27362 42311 49096 60405 669464 72037	
500 pengőt nyertek:	7849 25112 27799
33906 40932 72700 75888	
300 pengőt nyertek:	3573 9076 12219
14954 15421 19168 19284 19849 21238	
22015 23149 25247 25808 26177 30943	
33141 34439 35721 38268 41487 43432	
52627 52974 53418 60072 60468 60484	
64544 64719 65330 66749 74638 74889	
75440 83195 84954 85158 86299 86938	

Vontatott irányzat, gyenge érdeklődés a hortobágyi hidivásáron

A szokásos őszi hidivásárt kedden tartották meg a Hortobágyon. Ezutal a vásár egy szimpla állatvásár színjében mozgott. Gyenge felhajtás mellett, gyenge volt a kereslet és az érdeklődés is. A vásár a délelőtti órákban már véget is ért. A hidivásárral kapcsolatosan kirakódó vásár sem vonzott nagyobb közönséget. Nagy felhajtás csak a juhokból volt, míg kocsilovat egyáltalán nem lehetett találni. Az állatárak egyébként a következők voltak:

Felhajtás szarvasmarhában 1194, eladatott 621, Felhajtás lóban 120, eladatott 49, felhajtás juhban 2250, eladatott 506. Árak élőszűlyban, kilogrammonként: Vágómarha jóménőségű 75—85 fill., közepes 45—55 fill., silány 35—45 fill., borjú 65—90 fill., növendék marha 50—70 fill., tinó, ökör 75—90 fill., fejős tehén 230—500 pengő, vágó ló 55—130 pengő, silány igásló 85—182 pengő, közepes igásló 185—300 pengő, jó igásló 300—500 pengő, kocsiló nem volt. Irányzat vontatott. Mustra birka páronként 28—34 pengő, anyajuh páronként 34—42 pengő, vágójuh élőszűlyban kilogrammonként 48—55 fillér.

FILM

MEGKEZDÖDÖTT AZ ÚJ FILMSZEZON, a szakmai bemutatók egymást követik Budapesten. A bemutatóra kerülő filmek listáján sok híres külföldi film szerepel, de akadnak olyanok is, amelyeknek a címét még a legbeavatottabb filmszakértők sem hallották. Hogy milyenek ezek a filmek, — majd meglátjuk.

A MAGYAR FIMGYÁRTÁS RENDEZÉSE UTÁN az illetékes hatóságok a mozifronton is tiszta helyzetet akarnak teremteni azzal, hogy a legutóbbi rendelet értelmében a moztársulási szerződéseket hatályon kívül helyezték s ezáltal súlyos csapást mértek a strohman-rendszere. Nagyon is ideje volt már ennek a rendelkezésnek. Remélhetőleg nem fogja elkerülni a hatóságok figyelmét az egyes filmlaboratóriumoknak több mint gyanús működése sem és ezen a vonalon is tisztogatást hajtanak végre.

SOK A BÜNÜGYI FILM a szezon kezdetén Budapesten. Egymásután mutatják

Uszátbhajjokon hazatérő belga menekültek

Foto: R. D. V.

be a külföldről származó, főleg amerikai filmeket, amelyek a 20 filléres rémpengények filmváltozatait viszik a közönség elé. Nincs kifogásunk az ellen, ha a mozi a szélesebbkörű közönségigényeit is ki akarja elégíteni, azonban elvárhatjuk a filmköleszönetektől, hogy ne áraszkodjanak el a mozikat ilyen időtlen szörnyűfilmekkel, amelyekért drága idegen valutát kell fizetni.

SPORT

VASÁRNAP: DVSC—MVSC DEBRECENBEN

Vasárnap ismét Debrecenben játszik a DVSC sokkal nagyobb játékerőt képviselő NB II. bajnokságban. A vasutas bajnokság során legutóbb a debreceni csapat 1:1 arányban döntetlenül mérkőzött a miskolciakkal. Papírforma szerint a DVSC sokkal nagyobb játékerőt képvisel, még akkor is, ha Vörös és Kristóf nem játszhat. Így aztán mi szép győzelmet várunk a debreceniekétől, melynek most nagyon bele kell fektülni, ha meg akarja helyét tartani a tabella élcsoportjában. A DVSC felállítását még teljesen bizonytalan. Nem lehet tudni, hogy Vörös és Kristóf játszik-e, továbbá ott van a kiállított Bihari ügye is. Ha letiltják, akkor helyette tartalékokat kell beállítani a csapatba. A mérkőzés vasárnap délután 4 órakor kezdődik a nagyerdei Stadionban. Játékvezető: Nagy Lajos.

MEGKEZDŐDNEK AZ ALSZÖVETSÉGI BAJNOKI MÉRKÖZÉSEK

Szeptember 8-án megkezdődnek az alszövetségi bajnoki mérkőzések is. Sajnos, a keleti alszövetségben nem sok érdekes mérkőzésre van kilátás. Vasárnap Debrecenben a DVSC II. a DMTE csapattal játszik a nagyerdei Stadionban a nagy mérkőzés előtt 2 órai kezdettel. Játékvezető: Prém.

Nagyállásban az NSE a NyVSC csapattal küzd Sárosi bíráskodása mellett, míg Berettyóújfaluban a B. Turul látja vendégül a MVTE csapatát. Ennek a mérkőzésnek játékvezetője Horváth Iosz. Elmarad a P. Máv—DEAC mérkőzés, miután a debreceni egyetemi csapat el azzal a jogaival, hogy csak két hét múlva kapcsolódják bele a bajnoki küzdelmekbe.

SPORTHIREK

„Erdélyi nap” lesz október egyik vasárnapján. Ezen a napon Erdély minden városába és falujába küld az ML.Sz csapatot, ahová kérnek.

Takács Béla, a Hungaria volt második edzője leszerződött a Ferencvároshoz, ahol gyűró és pályagondnok lesz.

Bene vezet az NB I. góllövő listáján. A BSzKRT kitűnő esatára két mérkőzésen öt gólt rúgott. Második Fazekas és Zsengeller 4—4 góllal.

Punecse nyerte Jugoszlávia tennisz-bajnokságát.

Csokai és Galambosi bekerült az NB. II. tartalék legjobb tizenegyébe.

A VISSZERES LÁB,

A VISSZERTÁGULAT

megelőzése és gyógyítása. Irta: dr. Engländer Árpád szakorvos. A tartalomjegyzékből: Hogyan keletkeznek a visszértágulások? — A visszértágulat tünetei, okai és diagnózisa. — A visszértágulat kezelése: 1. Kompressziós kezelés. 2. Műtéli kezelés. 3. Injekciós kezelés. — Megelőzés és védekezés stb. Ára: P 1.60.

Kapható:

a DEBRECZENI UJSÁG—HAJDÚFOLD kiadóhivatalában
Ferenc József-út 58. Telefon 21—90.

Közgazdaság

ÉLÉNK ÁRPA ÉS BORSÓZLET A GABONATÖZSDÉN

Megelőzött a gabonatózsdén az árpa kínálat, a sörgyarak 2400 métermázsát vásároltak. A magpiacon a borsókereslet lendült fel újból. Egy pengővel magasabb áron 600 métermázsára expressz- és 250 métermázsára Viktória-borsó kelt el.

Búza: 78 kg-os 23.20.
Rozs: 71 kg-os 19.20.

Zab: 41 kg-os 21.10.

Árpa: Sörárpa, kiváló 26.—, sörárpa elsőrendű 25.—, sörárpa 24.—, 68 kg-os ipari 22.—, takarmány, 65—66 kg-os 20.—, takarmány, közepminőségű 19.—.
Kukorica: Tiszántúli állomásról 24.00.

egyéb állomásokról 23.55, ab Budapest közraktár 23.55.

A ferencvárosi sertésvásár összfelhajtása 508 darab. Vásári állományból angol hússertésfelhajtás 58 darab. Az irányzat élénk. Árak: Szedettsertés I. 144, II. 142—144, öregsertés II. 136, angol tökesertés 144, sonkasertés II. 126—130, exportzsír, márkázott 206 fillér kilogrammonként.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
Dr. Nagy Imre Benyovszky Pál

Kiadja:
A Hőföldi Sajtóvállalat Kft.

Felelős kiadó:
Balogh István

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szölg 50 fillér, minden további szó 5 fillér, vasárnap 10 szölg 70 fillér, minden további szó 7 fillér. Újleti apróhirdetés díja hétköznap 10 szölg 60 fillér, minden további szó 6 fillér, vasárnap 10 szölg 80 fillér, minden további szó 8 fillér.

Háztartási alkalmazott

Középkorú bejárónőt azonnal felveszek. Batthyányi-u. 15. sz. 638

Bejárónő minden naponként három órára azonnal felvétel. Honvéd-u. 16. 644

Allást kereső nők

Mindenes alkalmazást keres fiatal leány vallásos zsidó háznál. Csillag-utca 105. 643

Betöltendő állás nőknek

Kifutóleány felvétel. Sinay illatszertár, Csapó-u. 88. sz. 458

Betöltendő állás férfiaknak

Kereskedősegédet, úridivat-, főleg kalapszakmában jártast azonnal felveszek. — Frank, Arany Bika. 642

Műszaki kereskedősegédet, esetleg jól képzett vasas segédet és tisztviselőt felveszünk Műszaki Társaság, Hunyadi tizenhét. 646

Textil-, kötöttzakmában kiszolgálónőt vagy férfit valamilyen különbség nélkül keres Feuer, Csapó-utca 24. este 7-től. 645

Bútorozott szoba

Bútorozott szoba, esetleg diáknak el látással kiadó. Hatvan-u. 23. szám Ny. 1140

Különbejárattal utcai bútorozott szoba elő- és mosdószobával kiadó. Poroszlai-út 14 607

Kiadó lakás 3-4-5 szobás

Kiadó ötszobás földszinti lakás azonnal Kossuth-utca 22. sz. 630

Ajánlat

Hölgyeim! Olesón is lehet elegán san öltözködni! Győződjön meg üzletben. Dr. Révész Gézáne, Hangya-palota. 1073

FÉRFI felöltő- és öltönyzövek, minden hozzávaló, férfi divatsport- és galléros ingek olesón árban.

Petrikné!

5 pengő jutalmat adok annak, aki 3-án délután a Gambinus előtt álló autóból kivett indítókulcsot a Hajdúföld szerkesztőségében leadja. 647

Teljes ellátás

Középiszkolás kislányt úricsalád teljes ellátásra elfogad villamos megállónál, Villamos bérletrel is gondoskodik. Magoss György-tér 21., kapu alatt jobbra. 534

Magános nő diáklányokat elfogad teljes ellátásra. Cím: Batthyány-utca 3., második lakás. 511

Társ

Intelligens, komoly, megbízható 2 szobátársat (fiatalembert) keresek azonnalra. Kígyó-u. 27. 319

Kereslet

Újmeztű igazolványos képek Berzéki fényképészmester, fotókereskedőnél, Piac-u. 38. 1225

Üzlet, műhely

Új és használt kerékpár-, írógép-, varrógép-, rádióüzletet saját házámban nyitok. Műszeres, önállót keresek „Társ” jellegre e lap kiadóhivatalában. 641

Bútor

Eladó egy festett hálószoba bútor Vargakert-utca 11. szám alatt. 223

Ebédlőszekrény márványlappal, hozzávaló asztallal és bőrhúzatot székkel, mind kintülő állapotban, olcsón eladó. Doboz-utcai bérház. B. fidsz. 3 Ny 1

Hálószobák, ebédlők, kombinált szobák, konyhaberendezések Salamon bútorüzletben. Jó minőségű előnyös árak. Részletre is Hunyadi-utca 2. sz. alatt 1439

Modern konyhaberendezés olesón kapható Szerb asztalonál, Hatvan-u. 48. Ny.

LAKÁS ÉS SZOBA KERESLET

Londoni hölgy lakást és ellátást kerestantit ellenében. Érdeklődni Eszenyiné 22—22. 633

Gazdasági eszközök

Jó állapotban lévő szekeret, eket, boronát, vetőgépet, hámszerszámot veszek. Ajánlatokat Nagy Pál, Rotermere-utca 9. számra kérek. 640

Birtokbérlet

Gazdasági Akadémiával határos 95 k. holdas tanya birtok kiadó. Rotermere-utca 9. 639

Eladó házhely

Központi Egyetemen szemben, — ideális helyen villatelek eladó. Értekezni Piac-u. 77. Dr. Széll, I. em. 1537

200—300 □-ös telkek a Poroszlai, Andrássy- és Hadházi-utcán eladók. Értekezni a Debreceni Működésárban, — Fürdő-utca 2. 1219

Népfürdő mellett, közvetlenül a Kassa-úton közművekkel ellátott házhelyek eladók. Értekezni Bőszörményi Béla ügyvédnél, Piac-u. 70. szám. 580

Eladó ház

ELADÓ Budai Eszaiás-utca 51. számú kétszobás, előszobás, kényelmes, család ház. 744

Jól jövedelmező ház üzlettel eladó. Wesselyi-utca 87. 563

Eladó ingóság

Remington-írógép tanulásra, gyakorlásra alkalmas, 30 pengőért eladó. Naményi Gyorsíróiskolában, Batthyány-u. 1. 530

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat Rt. műintézetének körforgógépén Igazgató: Somogyi Gábor.